

UCHWAŁA Nr XXI/117/2016
RADY POWIATU SOKOŁOWSKIEGO
z dnia 28 listopada 2016r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2017-2021**

Na podstawie art.12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016r. poz. 814, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, z późn. zm.), Rada Powiatu Sokołowskiego uchwala, co następuje :

§ 1

Przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2017-2021”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jarosław Puścion

Załącznik

do uchwały Nr XXI/117/2016

Rady Powiatu Sokolowskiego

z dnia 28 listopada 2016 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 - 2021**

Sokolów Podlaski 2016 rok

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy, przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci-świadkowie.

Kwestia przemocy w rodzinie jest istotnym problemem społecznym, który dotychczas był przemilczany i mniej zauważalny. Państwo definiuje przemoc domową jak „wszelkie incydenty gróźb, przemoc lub nękania (psychologicznego, fizycznego, seksualnego, ekonomicznego, lub emocjonalnego) między osobami, które żyją w związku lub są członkami tej samej rodziny, niezależnie od płci i orientacji seksualnej”. Przemoc w rodzinie jest jednym z najbardziej dotkliwych dla człowieka przestępstw, gdyż najczęściej dokonywana jest przez najbliższe osoby. Rodzina, w której dochodzi do przemocy przestaje być miejscem miłości, spokoju i bezpieczeństwa. Dom rodzinny nie jest już środowiskiem, które wypełnia prawidłowo swoje funkcje.

Pomimo, iż przemoc jest zjawiskiem nie do końca zdiagnozowanym, określana jest jako poważny problem nie tylko w kontekście pojedynczej rodziny, ale i całego społeczeństwa. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze długoterminowym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy w rodzinie.

Niniejszy program będzie zmierzał do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami.

Zadania Powiatu Sokołowskiego

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 r. nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego nowe zadania, ukierunkowane na niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz zapobieganie niepożądanym zjawiskom patologii społecznej związanym z przemocą.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021, (zwany dalej Programem) stanowi realizację art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390, z późn. zm.).

Zgodnie z zapisem w/w ustawy, do zadań własnych powiatu należy:

- a) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- b) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie programowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- d) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez powiat, należy:

- a) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- b) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Środki na realizację zadań określonych w niniejszym Programie powinny zostać zabezpieczone w budżecie powiatu oraz budżecie państwa.

I. Przemoc w rodzinie – podstawy teoretyczne i aspekty prawne

1.1 Definicja przemocy w rodzinie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390, z późn. zm.) w art. 2 przedstawia normatywną definicję przemocy w rodzinie, która w sposób szczegółowy i jednoznaczny wskazuje przesłanki określające czy podejmowane działanie lub zaniechanie ma znamiona czynu zabronionego.

Przez przemoc w rodzinie rozumieć należy: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W ustawie określone zostało także pojęcie rodziny, obejmujące katalog osób wymienionych w art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 poz. 1137, z późn. zm.) poszerzony o osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące.

Przez rodzinę w świetle omawianej ustawy należy zatem rozumieć: małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo, powinowatych w tej samej linii lub stopnia, osobę pozostającą w stopniu przysposobienia oraz jej małżonka, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

1.2 Rodzaje przemocy i cykle przemocy

Przemoc może przybierać różną postać. Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – zalicza się do niej bardzo szeroki wachlarz zachowań sprawcy – od popychania, odpychania, obezwładniania, przetrzymywania, policzkowania, szczypania, kopania, duszenia, bicia otwartą ręką i pięściami, ciągnięcia za włosy, uszy, aż do zachowań powodujących ostre urazy fizyczne wymagające opieki medycznej czy wręcz hospitalizacji.
- **Przemoc psychiczna (emocjonalna)** – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo niezauważana jest nawet przez osoby, które jej doznały. Zaczyna się od ignorowania potrzeb innych osób, krytykowania poglądów, wyglądu, ograniczania kontaktu z innymi, zazdrości, a kończy na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, poniżaniu, wyśmiewaniu, upokarzaniu, szantażowaniu.
- **Przemoc materialna (ekonomiczna)** – uniemożliwianie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych.
- **Przemoc seksualna** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, zmuszanie do oglądania pornografii, itp.
- **Zaniedbanie** – tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, brak zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokojenie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem.

Aby rozpoznać przemoc wobec najbliższych, należy zwrócić uwagę na cztery charakterystyczne jej kryteria, którymi są:

- **Intencjonalność** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zamiarem osób stosujących przemoc jest sprawowanie pełnej kontroli nad tym, co robią bliscy i wyznaczenie granic, w jakich mogą oni funkcjonować w rodzinie poprzez określenie, co mogą robić a czego im nie wolno.
- **Asymetria sił** – oznacza sytuację, w której jedna z osób jest silniejsza (sprawca), a druga słabsza (ofiara).
- **Naruszenie praw i dóbr osobistych** – sprawca przemocy odbiera swoim ofiarom przysługujące im prawa i dobra. Często atakuje, obraża, ośmiesza, traktuje je przedmiotowo, uważając, że nie zasługują na nic lepszego. Zabrania kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, podejmowania lub wykonywania pracy zawodowej, narusza tajemnicę korespondencji, zabrania posiadania pamiętek rodzinnych, utrudnia codzienne życie.
- **Szkody i cierpienie ofiar** – zachowanie sprawcy wywołuje u ofiar szkody fizyczne i psychiczne, które mogą być konsekwencją przemocy emocjonalnej – deprecjonowania, poniżania, załamania wiary w sens wspólnego życia. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Zjawisko przemocy w rodzinie opisuje się także w dwóch kategoriach nazywanych przemocą gorącą i chłodną:

- **Przemoc gorąca** to gwałtowny wybuch uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujących agresywne zachowania. Często przyczyny tych trudnych uczuć sprawcy tkwią zupełnie gdzie indziej, np. powodują je na członkach rodziny. Wie, że może sobie na takie zachowanie pozwolić. Sprawcy towarzyszy poczucie bezkarności i przekonanie o bezbronności, bezradności ofiary.
- **Przemoc chłodna** w przeciwieństwie do przemocy gorącej, nie przejawia się występowania gwałtownych emocji i agresywnych zachowań. Sprawca jest spokojniejszy bądź się kontroluje. Przemoc chłodna przyjmuje nieraz postać rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Sprawca jest przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajdzie dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Jeśli raz doszło do takiej sytuacji, gdy ktoś przekroczył tę granicę w kontaktach z bliską osobą, to z dużym prawdopodobieństwem powtórzy to po raz kolejny.

Nic nie usprawiedliwia aktów przemocy - przemoc zawsze jest przestępstwem. Należy pamiętać, że przemoc nie skończy się sama z siebie. Pierwszy krok do przerywania przemocy to przełamanie milczenia. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania sprawnego interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Problem przemocy w rodzinie ma umocowanie prawne w wielu dokumentach krajowych jak również międzynarodowych.

Podstawy prawne w Polsce:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r., nr 88, poz. 553 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583.tj z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. nr 209 poz. 1245);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016.

II. Charakterystyka przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim

Powiat sokołowski położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego. Zamieszkuje go około 56 tysięcy osób. Na terenie powiatu funkcjonuje 1 gmina miejska, 1 gmina miejsko-wiejska i 7 gmin wiejskich.

Zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie sokołowskim nie da się w sposób pewny ukazać sumarycznie, dlatego jego rozmiar określany jest mianem ciemnej liczby. Przybliżone wartości liczbowe charakteryzujące omawiane zjawisko można przedstawić w oparciu o dane statystyczne dotyczące przestępczości stwierdzonej.

2.1 Dane z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim, interwencje domowe policji w Powiecie Sokołowskim przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Sprawcy i ofiary przemocy w rodzinie wg „Niebieskiej Karty” w latach 2014-2015

	Rok 2014	Rok 2015
Liczba sprawców przemocy	123	123
Liczba pokrzywdzonych ogółem:	210	166
w tym kobiet	110	110
w tym mężczyzn	19	24
w tym dzieci	81	32

Źródło: Dane własne Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim

Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim wskazują na tendencję spadkową jeżeli chodzi o liczbę ofiar przemocy w rodzinie w roku 2014 i roku 2015. Jednakże nadal ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety i dzieci - w tej kwestii nic się nie zmieniło na przestrzeni ostatnich 10 lat.

Tabela 2. Interwencje Policji i miejsce interwencji

	Miasto		Wieś	
	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2014	Rok 2015
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	44	38	78	84

Źródło: Dane własne Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim

Powyższe dane obrazują, iż liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie przez ostatnie dwa lata nie zmieniła się. Łączna liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2014-2015 wyniosła 122. Biorąc pod uwagę miejsce interwencji, liczba zgłoszonych interwencji zwiększyła się na wsi a zmniejszyła w mieście.

Wskazane dane statystyczne stanowią jedynie ułamek przestępczości rzeczywistej występującej na terenie powiatu, dlatego konieczne jest podjęcie działań informacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy.

2.2 Dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Sokołowskiego

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim realizowane są przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, samorządy gminne oraz samorząd powiatowy.

Ośrodki pomocy społecznej (OPS) są głównym realizatorem działań skierowanych na ograniczanie oraz zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby interwencji kryzysowych związanych z przemocą, które zostały podjęte w latach 2014 – 2015 przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej działające na terenie powiatu sokołowskiego.

Tabela 3. Liczba założonych i zakończonych procedur Niebieskich Kart oraz liczba osób stosujących przemoc w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego w latach 2014-2015

Gmina	Liczba założonych procedur Niebieskiej Karty		Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty		Liczba kobiet stosujących przemoc		Liczba mężczyzn stosujących przemoc	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Bielany	2	4	1	6	0	0	2	4
Jabłonna Lacka	11	16	12	10	1	0	10	16
Sokołów Podlaski (miasto)	36	40	48	44	2	2	34	38
Kosów Lacki	17	19	14	21	0	1	17	18
Sterdyń	3	7	6	7	0	0	3	7
Sabnie	10	10	7	7	0	0	10	10
Sokołów Podlaski (gmina)	17	12	18	13	0	1	17	11
Repki	12	5	7	9	0	0	12	5
Ceranów	7	7	4	4	0	0	7	7
Razem	115	120	117	121	3	4	112	116

Źródło: Dane udostępnione przez Ośrodki Pomocy Społecznej z Powiatu Sokołowskiego

Jak wynika z powyższego zestawienia, pracownicy ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Sokołowskim w toku prowadzonych czynności służbowych związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, założyli w latach 2014-2015 łącznie 235 egzemplarzy „Niebieskich Kart.”

„Niebieska Karta” ma ułatwić osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostęp do informacji, uzyskanie wsparcia i pomocy oraz dokumentowania zdarzeń związanych z przestępstwem przemocy. Dokumentowanie sytuacji przemocy jest o tyle istotne, że zwykle nie ma świadków przestępstwa (poza sprawcą i ofiarą), a w związku z tym nie ma dowodów, tak bardzo pożądaných przez organy wymiaru sprawiedliwości.

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych podmiotów po podjęciu interwencji oraz wszczęciu postępowania „Niebieskiej Karty” informują o w/w działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę, bądź miasto. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec ofiar oraz sprawców przemocy. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.¹ Zgodnie z normami przepisów prawa posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Natomiast prace w ramach grupy roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Dane dotyczące liczby spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach w Powiecie Sokołowskim w latach 2014-2015 przedstawia tabela nr 4.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.)

Tabela 4. Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Sokołowskiego

Gmina	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	
	2014	2015
Bielany	4	4
Jabłonna Lacka	7	7
Sokołów Podlaski (miasto)	8	8
Kosów Lacki (miasto-gmina)	9	9
Sterdyń	5	7
Sabnie	4	4
Sokołów Podlaski (gmina)	4	4
Repki	4	4
Ceranów	5	4
Razem	50	51

Źródło: Dane udostępnione przez Ośrodki Pomocy Społecznej z Powiatu Sokołowskiego

Łączna liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach w Powiecie Sokołowskim w latach 2014-2015 wyniosła 101. Z danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu wynika, iż w skład poszczególnych zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele: ośrodków pomocy społecznej (kierownicy, pracownicy socjalni, psycholodzy), policji (dzielnicowi), kuratorzy sądowi, członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki), pracownicy oświaty (nauczyciele, dyrektorzy szkół, przedszkoli, pedagodzy szkolni, psycholodzy), konsultanci ds. uzależnień oraz członkowie organizacji pozarządowych.

III. Założenia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2017-2021”.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie a zarazem skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy, podejmowanymi na terenie powiatu sokołowskiego. „Program” oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania praw dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;

- edukacji mieszkańców powiatu sokołowskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowanie alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy:

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.
- 2) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 3) Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Sokołowskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
- 2) Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
- 3) Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
- 4) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.
- 5) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak największej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

- 1) Liczba wykonywanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim.
- 2) Liczba kampanii informacyjno – promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 3) Liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

- 4) Liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.

Cel szczegółowy:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Działania:

- 1) Zapewnienie specjalistycznego punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą.
- 3) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób dotkniętych przemocą.
- 4) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób dotkniętych przemocą.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Swobodny dostęp do informacji dla osób dotkniętych przemocą.
- 2) Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla osób dotkniętych przemocą.
- 3) Swobodny dostęp do terapii dla osób dotkniętych przemocą.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą.
- 2) Liczba osób doświadczających przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
- 3) Liczba osób dotkniętych przemocą korzystających ze specjalistycznych terapii.

Cel szczegółowy:

Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców.

Działania:

- 1) Zastosowanie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.
- 2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.
- 2) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc.
- 3) Podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób stosujących przemoc korzystających z poradnictwa psychologicznego.
- 2) Liczba wdrożonych programów korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy.

IV. Realizatorzy i współrealizatorzy programu.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Wykaz miejsc wsparcia dla mieszkańców powiatu sokołowskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą uzyskać pomoc w następujących instytucjach:

- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Sokołowie Podlaskim ul. Armii Krajowej 4, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 22 02.
- Zespoły interdyscyplinarne powoływane w każdej gminie, których obsługę prowadzą Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu sokołowskiego.
- Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim ul. Ks. Bosko 3, 08-300 Sokołów Podlaski.
- Prokuratura Rejonowa w Sokołowie Podlaskim, ul. Ks. Bosco 3, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 21 91
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Sokołowie Podlaskim, ul. Ks. Bosco 3, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 781 37 08
- Komenda Powiatowa Policji w Sokołowie Podlaskim, Sekcja Prewencji, ul. Wolności 50, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 20 11, telefon alarmowy 997 lub 112.
- Ośrodek Rozwiązania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim, ul. M.C. Skłodowskiej 18A, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 22 57.
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Słowackiego 18, 06 – 500 Mława, tel. 23 654 52 29.
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Ks. J. Popiełuszki 24, 05-820 Piastów, tel. 22 753 45 56, 22 753 45 55.

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul Wilcza 60 lok 19, 00-679 Warszawa, tel. 22 828 38 26.
- Bezpłatny Ogólnopolski Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116111 poniedziałek –piątek, w godzinach 12⁰⁰-20⁰⁰
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 801 12 00 02
- Policyjny Telefon Zaufania tel. 800 120 226

VI. Harmonogram realizacji Programu

Cele do realizacji	Zadania	Działania	Realizator	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Podniesienie świadomości społecznej. Zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.	1. Opracowanie i publikacja ulotek, broszur, plakatów dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie Powiecie Sokołowskim. 2. Umieszczenie informacji o możliwości uzyskania wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz osób stosujących przemoc na stronie internetowej PCPR. 3. Organizowanie zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy dla rodziców. 4. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i umiejętności opanowania emocji oraz reagowania na przemoc.	1. Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy. 2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie. 3. Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Sokołowskiego w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe - Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2017 - 2021	Budżet samorządu - powiatu - gminy - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
		15			

2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	1. Umożliwienie swobodnego korzystania mieszkańców Powiatu Sokołowskiego ze specjalistycznego poradnictwa działającego na rzecz przemocy w rodzinie 2. Udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą	1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą. 2. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy. 3. Zorganizowanie specjalistycznej terapii dla ofiar przemocy. 4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe	2017 - 2021	Budżet samorządu - powiatu - gminy - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
3. Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców.	1. Edukacja sprawców	1. Zastosowanie programów korekcyjno-educacyjnych wobec sprawców przemocy. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe - Policja, arest śledczy, sąd	2018 - 2021	Budżet samorządu - powiatu - gminy - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

VII. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzenie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przekładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

VIII. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021, będą środki finansowe z budżetu powiatu sokołowskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.


PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jarosław Puscion